

ОПФАТ НА ДЕЦАТА РОМИ СО
ВАКЦИНАЦИЈАТА И ПРЕВЕНТИВНИ
ЗДРАВСТВЕНИ УСЛУГИ: СОСТОЈБА,
ПРОБЛЕМИ И
РЕШЕНИЈА

КЛУЧНИ НАОДИ И СФЕРИ НА ЗАТРИЖЕНОСТ

Преку работата на полето на мониторингот во заедницата за унапредување на опфатот на децата Роми со вакцинација и превентивни здравствени услуги, во тек на 2013 – 2014 година ги идентификувавме сферите на загриженост по однос на опфатот на децата Роми со превентивни здравствени услуги и вакцинација. Иако постојат разлики помеѓу наодите во различните општини, сепак одредени сфери на загриженост се заеднички за сите општини и истите се прикажани во продолжение.

Опфатот со вакцинација на децата Роми **на возраст од 0 – 6 години бележи пораст** за разлика од 2012 во одредени општини, додека во одредени општини бележи опаѓање. За одредени вакцини опфатот се уште е понизок од националниот просек и се движи од **63% до 100%** во општините каде што е спроведено истражувањето (графиконите бр. 1 до бр. 7).

Опфатот на децата Роми **на возраст од 7 – 15 години** со вакцините кои се даваат во училишниот период е на **загрижувачки ниско ниво** и се движи

од **35% до 93%** (графиконите бр. 8 до бр. 13). Оваа состојба пред се сè должи на тоа што дел од децата Роми воопшто не посетуваат или не посетуваат редовно училиште. Имено, 27% од децата Роми од општините Горче Петров, Карпош и Сарај не посетуваат редовно училиште, додека истото е случај кај 6,4% од децата од Шуто Оризари.

¹ Податоците за вакцинација на децата се препишани од здравствените книшки на децата.

Ромските семејства не се опфатени со патронажни посети во број и обем како што е предвидено со Програмата за активна здравствена заштита на мајките и децата. Иако во Програмата се предвидени 9 посети кај жените Ромки, **истражувањето покажа дека жените Ромки во Шуто Оризари во просек се посетени 1,4 пати, а во општините Горче Петров, Сарај, Карпош, Делчево, Пехчево и Веница во просек се посетени 2,8 пати во тек на 2013 година.**

Активностите кои се предвидени да се спроведуваат во ромските средини од Програмата за активна здравствена заштита на мајките и децата и Програмата за систематски прегледи, како што се здравствени едукации и делење на здравствено едукативни материјали не се спроведуваат соодветно на планираното во ромските средини. Имено ниту еден од испитаниците **Роми ниту присуствувал на овие здравствени едукации ниту слушал дека истите се одржале во нивните населби, додека многу мал број од Ромите добиле едукативен материјал за вакцинација.**

Во одредени општини (Карпош – Злокуќани, Пехчево – с. Црник), **оддалеченоста на ромските населби од Здравствените домови претставува сериозен проблем** за носење на децата на редовна вакцинација, пред се бидејќи мораат да плаќаат за превоз за да ги однесат децата на вакцинација.

Поканите за вакцинација не се доставуваат соодветно во ромските заедници.

Имено, покани за вакцинација за децата на возраст од 0 – 5 години, никогаш

не добиле **66%** од родителите Роми во Шуто Оризари, како

и **70%** од Ромите во општините Горче Петров, Сарај и Карпош.

Само мал дел од Ромите се опфатени со теренските активности кои се спроведуваат за време на неделата за имунизација. Имено, **и покрај понискиот опфат со вакцинација на децата Роми, од населбата Злокуќани само 2% од испитаниците изјавиле дека нивните деца биле вакцинирани за време на неделата на имунизација, додека во општините Делчево, Пехчево и Веница, 9,1% од децата Роми биле вакцинирани за време на неделата на имунизација.**

ПРЕДЛОГ МЕРКИ ЗА НАДМИНУВАЊЕ НА ИДЕНТИФИКУВАНИТЕ СФЕРИ НА ЗАТРИЖЕНОСТ

Со цел да се унапредат состојбите и да се зголеми опфатот на децата Роми со вакцинација и превентивни здравствени услуги предлагаме усвојување и имплементирање на следните мерки и активности, кои се предложени во консултација со ромската заедница:

➤ **Формирање на мобилни тимови за идентификација на невакцинирани деца** од ромските и руралните заедници и нивна вакцинација, со посебен акцент на деца кои се надвор од образовниот систем. Формирањето на тимовите да биде на ниво на региони. Овие тимови ќе можат континуирано да вршат идентификација и вакцинација на децата во текот на целата година.

↙ **Вработување на две патронажни сестри Ромки**, една во поликлиниката во Горче Петров и една во поликлиниката во Шуто Оризари. Поголемиот број на патронажни сестри ќе овозможи зголемен опфат на децата Роми со овие здравствени услуги, додека вработувањето на патронажни сестри од самата заедница ќе го олесни пристапот на оваа служба во ромските заедници.

↘ **Вработување на курири од ромската заедница за доставување на поканите за вакцинација**. Вработувањето на курири од самата заедница ќе овозможи соодветна достава на поканите во ромските населби.

↘ **Покривање на трошоците за превоз за носење на вакцинација на сите деца чие место на живеење е оддалечено над 2 км од здравствениот дом или поликлиниката.**

➤ **Доследно спроведување на едукативните работилници во ромски средини** предвидени во Програмата за активна здравствена заштита на мајките и децата за 2014 година и Програмата за систематски прегледи на ученици и студенти за 2014 година. Истражувањето покажа дека досега иако овие работилници се предвидени со Програмите, истите не се спроведуваат соодветно во ромските заедници. Истото се однесува и за здравствено едукативните материјали, односно потребно е истите соодветно да бидат дистрибуирани во ромските населби. Приоритетни ромски населби каде што треба да се спроведат здравствено едукативните активности ќе бидат доставени од страна на граѓанските организации до соодветните здравствени домови.

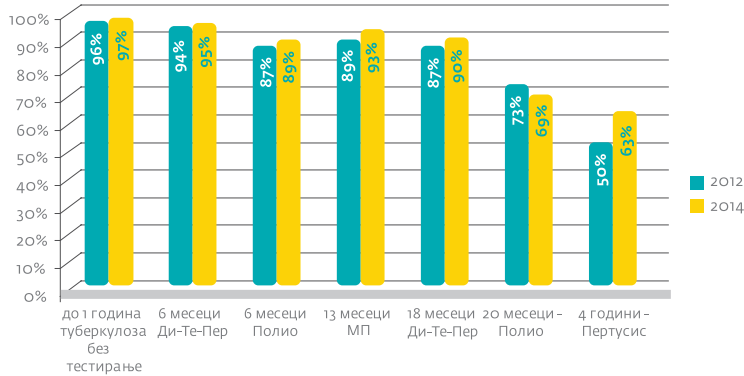

МЕТОДОЛОГИЈА НА РАБОТАТА НА ПОЛЕТО НА МОНИТОРИНГ ВО ЗАЕДНИЦАТА

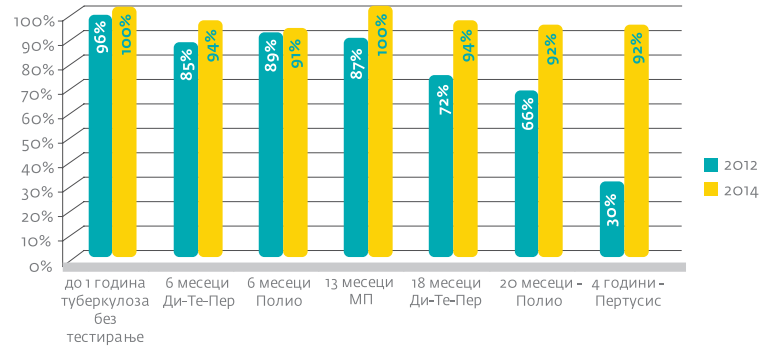
Работата на полето на унапредување на опфатот на децата Роми со вакцинација и превентивни здравствени услуги ја спроведуваме во континуитет од 2011 година, со посебен осврт на мониторингот на спроведување на активностите насочени кон ромската заедница предвидени во Програмата за активна здравствена заштита на мајките и децата и Програмата за систематски прегледи на учениците и студентите. Опфатот на децата Роми со години наназад е значително понизок од националниот просек, што беше повеќекратно потврдено со истражувањата на граѓанските организации. Токму поради тоа во 2011 година во склоп на Програмата за активна здравствена заштита на мајките и децата беа усвоени и буџетирани низа на мерки за унапредување на состојбите, меѓутоа во наредните години овие мерки беа значително намалени.

Работата се спроведува преку примена на методологијата на мониторинг во заедницата, при што самата ромска заедница е активно вклучена во детектирањето на проблемите и предлагањето на решенија за унапредување на состојбите. При тоа заедницата го мониторира спроведувањето на следните здравствени услуги наменети за децата Роми: вакцинација, патронажни посети и активностите наменети за ромските средини кои се дел од Програмата за активна здравствена заштита на мајките и децата и Програмата за систематски прегледи на учениците и студентите (теренски активности за идентификација на невакцинирани деца, здравствени едукации и дистрибуција на здравствено – едукативен материјал). Наодите претставени во овој документ се базираат на истражувањето во заедницата кое беше спроведено во склоп на мониторингот во заедницата во тек на 2013 – 2014 година.

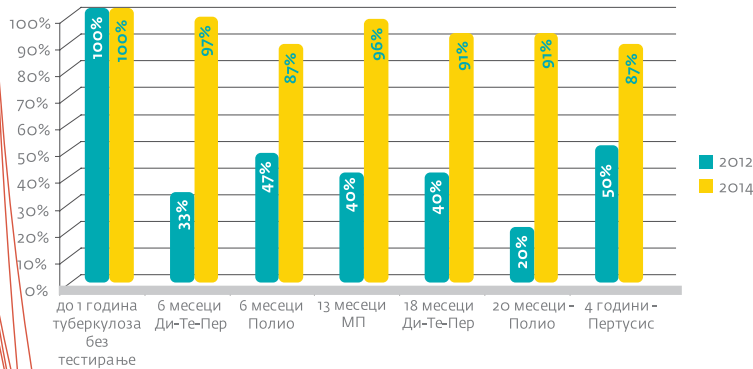
ШУТО ОРИЗАРИ

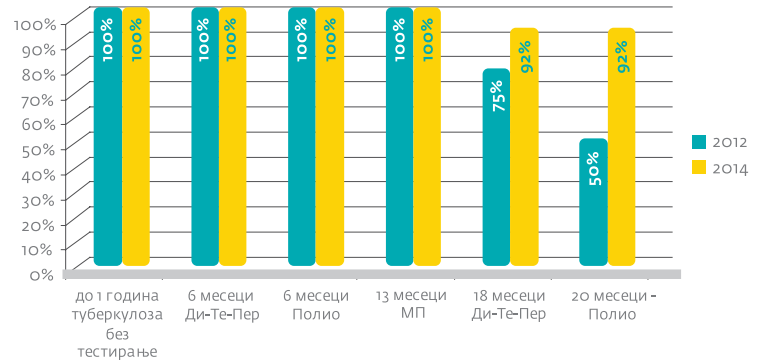
ЃОРЧЕ ПЕТРОВ

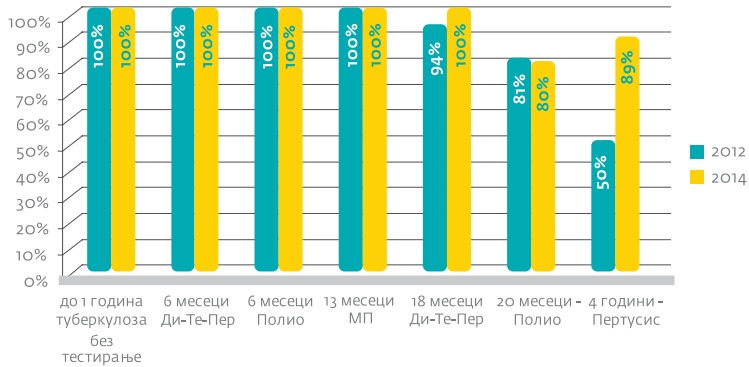
ЗЛОКУЌАНИ - КАРПОШ

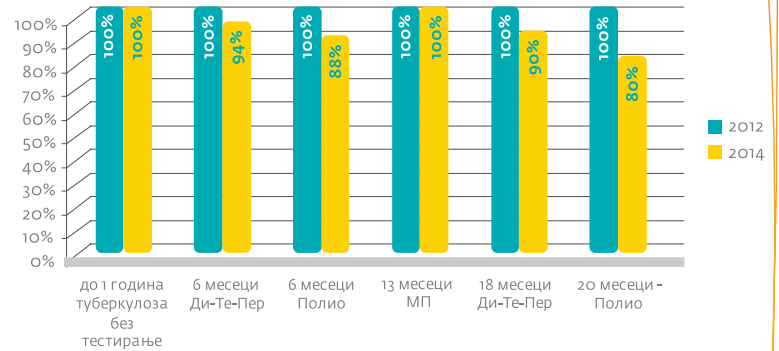
САРАЈ

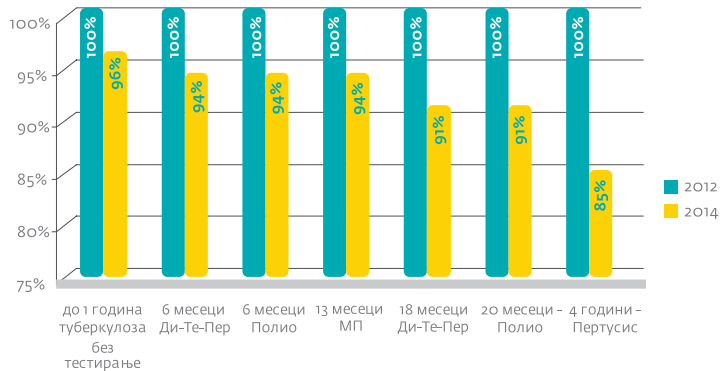
ДЕЛЧЕВО

ЦРНИК - ТЕХЧЕВО

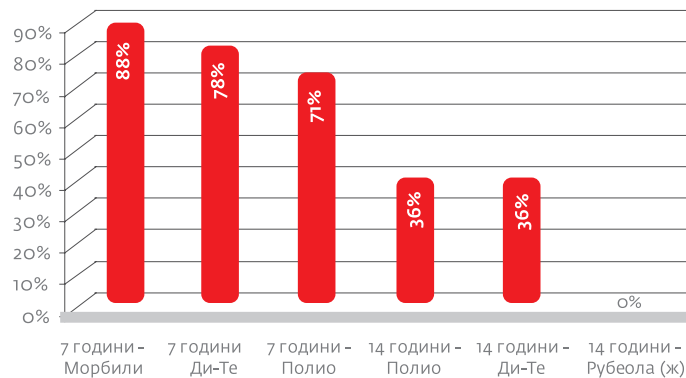
ВИНИЦА

ШУТО ОРИЗАРИ

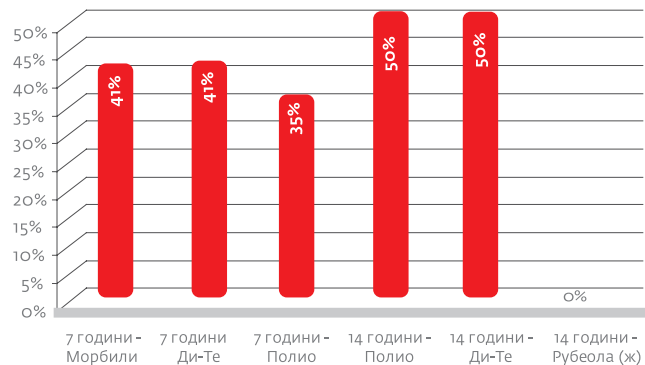
Ѓ. ПЕТРОВ

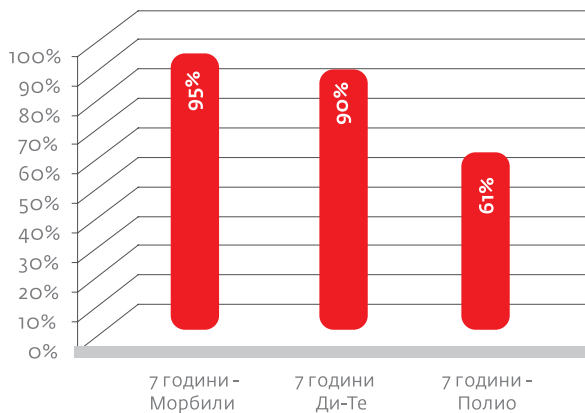
КАРТОШ-ЗЛОКУЌАНИ

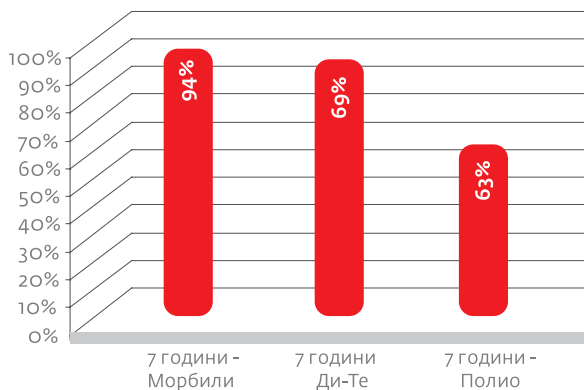
САРАЈ

ДЕЛЧЕВО

ВИНИЦА

i Работата на полето на унапредување на опфатот на децата Роми со вакцинација и превентивни здравствени услуги е спроведена од страна на Здружението за еманципација, солидарност и еднаквост на жените во РМ – ЕСЕ, НВО КХАМ, Центарот за демократски развој и иницијативи – ЦДРИМ и Здружението на просветни работници и заштита на правата на жените и децата – ЛИЛ, а поддржана од Фондацијата Отворено општество – Македонија. Мониторингот во заедницата се спроведува во ромските заедници во следните општини: Шуто Оризари, Горче Петров, Сарај, Карпош, Делчево, Винаца и с. Црник - Пехчево.

